

Københavns og Vartov Valgmenigheder

Oktober 2011 Nr. 3



Hjertets skrig

7. søndag efter trinitatis – Lukas 19,1-10

Der er begivenheder som med ét ændrer vores verden så afgørende at den her-efter aldrig bliver den samme igen. Det véd man på stedet, men man nægter at tro det.

Denne sommer har en voldshandling uden sidestykke omstyrtet vores verden. Ofrenes brutale død, de pårørendes utrøstelige sorg, landets rystelse. Det er næsten en anmasselse at sige at det også har ramt os, og at vi nærer den dybeste medfølelse med de ramte. Vi fatter det ikke. Ingen fatter det.

Det er ikke alene en uendelig tragisk tildragelse. Det er en handling så ond at den er hinsides alt hvad vi kunne forestille os. Det var utænkeligt at det kunne ske. Det utænkelige kunne kun *ske* fordi nogen *gjorde* det. Det var ikke alene en tildragelse, men en handling udført i navnløs ondskab.

Vi véd hvor vi befandt os hin fredag, og vi glemmer aldrig de steder det fandt sted. De bliver aldrig de samme igen. Den dag blev vores verden ændret, omvæltet, vendt på hovedet.

Vi forstår det ikke fordi der ikke *er* noget at forstå. Vi har intet at sige fordi der ikke *er* noget at sige. Vi aner ikke hvad vi skal gøre fordi der ikke *er* noget at gøre. Hvad forstår vi da? Hvad siger vi da? Hvad gør vi da?

Der synes at være længere end tænkeligt til den dag Jesus kom ind i Jeriko og kaldte Zakæus ned fra morbærfigentræet for at gæste ham. Den dag blev Jerikos verden ikke vendt på hovedet, men på benene. 'For Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.' Med ét blev verden ændret.

Lad os ikke glemme den dag i Jeriko. Lad os ikke glemme det nu hvor vi aldrig kan glemme at ondskaben har åbnet et svælg vi ikke kendte.

En af Jesu forgængere kom engang til denne by, Jeriko. Josva hed han. Josva betyder også frelse, og Jesus er på en måde opkaldt efter ham. Josva skulle føre israelitterne ind i det forjættede land og nedkæmpe modstanden dér. Med Guds og trompeters hjælp fik han muren omkring Jeriko til at falde, så israelitterne kunne gå

ind i byen. I dagens evangelium, hvor Jesus kommer til Jeriko, er det murene inde i byen der falder. Murene mellem byens beboere. Da Jesus går gennem døren til Zakæus' hus nedbryder han skellene mellem ham og dem der bliver fortørnede over at han gæster denne foragtelige lille tolder. Nu er disse skel der ikke længere. Nu er også byens indre mure faldet, murene mellem mennesker.

Denne dag i Jeriko bliver verden med ét anderledes. Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte. Den fortabte kan ikke frelse sig selv. Zakæus må bogstaveligt talt se langt efter Jesus, deroppe fra træet. I sig selv bringer det ham ikke frelse at han ser Jesus. Evangelisten hæfter sig omvendt ved at det er Jesus der ser Zakæus: 'Da Jesus kom til stedet, så han op og sagde: 'Zakæus, skynd dig at komme ned!''

Mon han også ser os nu? Os der ikke forstår fordi der ikke er noget at forstå. Os der intet har at sige fordi der ikke er noget at sige. Os der ikke aner hvad vi skal gøre fordi der ikke er noget at gøre. For hvad forstår vi nu? Hvad siger vi nu? Hvad gør vi nu?

Vi sang tidligere den norske salmedigter Svein Ellingsens ord 'Midt i alt det meningsløse, / som vi møder her på jorden, / bliver hjertets skrig til bøn.' Det er det eneste vi kan gøre når vi ikke forstår og ikke véd hvad vi ellers skal sige: at lade hjertets skrig blive til bøn.

Hvis hjertets skrig ikke bliver til bøn, kan det få katastrofale følger. Den enkelte kan blive kvalt i sit eget skrig. I selvbekjendelser over hvad man kunne have gjort og hvad man skulle have gjort. Men man kan også blive kvalt i det skrig som uden ord spørger sig hvorfor dette skulle ramme mig. Hjertet kan blive så hårdt af at skribe at det forstener. Det kan også få katastrofale følger for omgivelserne. De andre må undgælde for ens sorg. Vreden i sorgen kan tage overhånd.

Der har i den nuværende situation været enkelte tendenser til det. Selvransagelse er altid godt. Men det kan også dække over en bestræbelse på at finde andre skyldige end dén der er det. At skaffe klarhed over hvem der er de onde og hvem der er de gode. At sætte skel mellem dem. Så vreden i sorgen fører til at man igen rejser Jerikos mure, de udvendige som de indvendige. Med deraf uundgåelige sammenstød: mellem kulturer og religioner, mellem de enkelte lande, mellem landenes borgere indbyrdes. Vel er der disse forskelle. Men skriget skal ikke få lov til at trække dem hårdt op. I stedet bør vi stå sammen.

Det utænkelige kunne kun ske fordi nogen gjorde det. Den navnløse ondskab udført af en mand hvis navn vi aldrig glemmer. Men hvorfor skulle vi give den andre navne? Det kan hjertets skrig finde på hvis dets skrig *ikke* bliver til bøn. I sin umiddelbare vrede kan sorgens skrig forlange en mobilisering mod ondskaben. Men vil vi lade denne vrede gøre vores hjerte hårdt? Vil vi lade denne vrede genopbygge uforsonlige modsætninger? Vil vi lade den genrejse murene mellem os og i os?

I den umiddelbare reaktion glemmer vi at der midt i meningsløsheden ikke er noget at forstå og at der ikke er noget at sige. Vi kan bilde os ind at vi forstår for meget og at vi synes vi skal skynde os at sige en hel masse.

Set fra morbærfigentræet forstår Zakæus ikke ret meget, og han siger i begyndelsen ingenting. Men Jesus ser ham og kalder ham ned fordi han vil være hans gæst. *Da* udbryder Zakæus at han vil give halvdelen af sin formue til de fattige og rette op på sin udpresning af andre. Men først da, først da Jesus har set ham, opsøgt ham og er blevet hans gæst.

Før Jesu indtog i Jeriko forstod Zakæus ikke hvordan han skulle komme ud af sin fortabelse. Nu er han ikke længere i den. Fordi han er kaldt på. Jesus siger til ham

at han skal skynde sig at komme ned fra træet. For nu kan han i det hele taget ikke lade være med at skynde sig, skynde sig at give halvdelen af sin formue til de fattige og give ikke mindre end det firedobbelte tilbage til dem han har presset penge af. Det er en umiddelbar følge af at Zakæus den dag i Jeriko bliver kaldt på og opsøgt af Gud.

Er vi så i stand til at høre dette kald nu? Er det vreden i sorgen der styrer vores umiddelbare reaktion? Eller er det glæden over at være blevet kaldt på? Er det skriget der udvirker vores handlinger? Eller kan skriget blive til bøn?

Bønnens kraft ligger i håbet om at evangeliets budskab også angår os. At murene ikke længere skiller os fra Gud, fra hinanden, fra os selv. Dette budskab lægger os ordene i munden når vi ikke har nogen. Hjertets skrig bliver til bøn. Vreden i sorgen, skriget, kan reagere med umiddelbart at forlange voldelige sanktioner mod volden. Men i bønnen søger vi en vej i det udvejsløse, trøst i det

trøstesløse. I en tro på at evangeliet fra Jeriko vil nedbryde murene mellem os. I håbet om at frelsen også kommer til os. Så kan det være at vi som Zakæus kan gøre noget godt der ikke adskiller os fra hinanden.

Når vores verden omvælttes, når vi ikke forstår fordi der ikke er noget at forstå, og når vi ikke har noget at sige fordi der ikke er noget at sige – så lægger Gud os bønnens ord i munden. For at vi ikke må kvæles i vores skrig og vores hjerte blive hårdt, så vores handlinger også bliver det.

Vi skal ikke glemme at verden blev ny den dag i Jeriko. Vi er måske ikke i stand til at se det nu. Men vi kan godt høre kaldet til os. For menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte. Så vores hjerters skrig bliver til en bøn om at han vil frelse os fra det onde, en bøn om at vi må lære at lovprise Gud, så vores verden igen kan blive retvendt.

Niels Grønkjær

Salmer: 305, 636, 496 - 652, 654, 639

Georgien – et besøg værd

Georgien er ikke et land, der påkalder sig meget opmærksomhed i den danske presse eller i vores bevidsthed. Når undtages roserevolutionen, der bragte den hvide ræv Shevardnadze til fald, eller når den nye præsident Mikheil Saakashvili i ly af de olympiske lege i Kina provokerede storebror Rusland til væbnet konflikt.

At landet var en af de 15 sovjetrepublikker, og at Josef Stalin var georgier, det var stort set hvad jeg vidste, da jeg i sommeren 1999 af Dansk Flygtningehjælps internationale afdeling blev bedt om at lede et projekt for internt fordrevne i landet. Min forhistorie var, at jeg i mange år havde

været ansat i Dansk Flygtningehjælps integrationsafdeling i Thisted og havde meldt mig til Flygtningehjælps beredskabsliste, som sender folk ud i alle afkroge af verden, hvor der har været konflikter med en flygtningesituation.

Inden afrejsen læste jeg om landets historie, geografi, natur, folk, traditioner og religion. Stor fornøjelse havde jeg af Scherfigs 'Morgenrødens land' – den blev min turistguide de næste to år. Scherfig var inviteret til landet i 1968 af det georgiske forfatterforbund og lavede en dejlig rejsebeskrivelse. Og alt hvad han havde set, skulle jeg komme til at se – og meget mere

til. Dog med den lille forskel, at han havde besøgt et kommunistisk mønsterland – jeg skulle opholde mig i et land, der havde kastet åget af sig for mindre end 10 år siden, og nu havde åbnet for en buldrende kapitalisme uden helt at vide, hvad det egentlig indebar.

I sovjettiden var Georgien en af de rigeste republikker, det sted, hvor sovjetborgere blev sendt på rekreation, og hvor de store ledere havde deres dachaer (sommerhuse). Landet flød med mælk og honning, varme helbredende kilder, eftertragtede strande lange Sortehavets kyst, et dejligt klima, en varieret natur mellem høje snedækkede Kaukasustinder og frugtbare dalstrøg. Huse bygget i en stil præget af landets beliggenhed mellem orienten og vesten. Silkevejen fra Kina gik gennem landet, som lå mellem zarens Rusland, shahens Persien, det store osmanniske rige mod syd og var mål for de græske helte i deres togter gennem Sortehavet.

Omkring år 330 fik landet besøg af en kristen kvinde, Nino fra Kappadokien på mission for kristendommen – og allerede i år 337 erklærede kong Miriam landet for kristent. Georgien blev center for den tidlige ortodokse kristendom, og en rejse gennem landet præges af de mange kirker, der gennem århundrederne er blevet bygget på spektakulære bjergtoppe. I Sovjettiden lå religionen underdrejet, og kirker blev brugt til kulturhuse. I et øde bjergområde mod øst blev der i det 6. århundrede etableret store klosterkomplekser i huler i bjergsiderne, som blandt andet rummede en freskeskole, og hvor kalkmalerierne står helt skarpt her mere end 1000 år efter.

Georgien bestod foruden moderlandet af mange mere eller mindre autonome områder, hvor Abkhasien i den vestlige del af landet var det største. Området er om muligt den smukkeste del af Georgien, placeret på de sydvendte skrån timer mellem den vestlige høje Kaukasuskæde

og Sortehavet. Ved Sovjetopløsningen mente Georgien, at Abkhasien naturligt skulle høre til det nye selvstændige land. Men abkhaserne var ikke enige. I 1990 var det befolket af ca. 120.000 abkhasere og 250.000 georgiere – samt mange grækere, russere, jøder, tyrkere og andre etniske grupper. Men abkhaserne ville ikke acceptere Georgiens overhøjhed, og det kom til en blodig borgerkrig, der sluttede i 1992 med Abkhasiens sejr – solidt støttet af nordkaukasiske stammer, og formentlig også russiske styrker.

De 250.000 georgiere tog flugten tilbage til moderlandet og blev indlogeret i nedlagte hoteller, kaserne, skoler. De første år efter borgerkrigen havde der været massiv international nødhjælp til de flygtede – men når en konflikt forbliver uløst, og forhandlinger om flygtningenes fremtid går i hårdknude, så tørrer den internationale nødhjælp ud, og flygtningens skæbne overlades til landets egen indsats.

Flygtningene levede (og lever fortsat i dag) i flygtningelejre i håb om at kunne vende tilbage til det tabte land Abkhasien. Der er pågået forhandlinger siden våbenhvilen i 1993. Georgien kræver, at flygtningene skal have lov at vende tilbage til deres hjem i Abkhasien, så vil der blive forhandlet en autonom status for landet. Abkhasiens krav er autonomi, og når den er opnået, kan flygtningene få lov at vende hjem. Forhandlingerne pågår stadig her 20 år efter.

I 1999 søgte Dansk Flygtningehjælp Danida om bevilling til at starte et hjælpeprogram blandt de internt fordrevne (IDPs), som de flygtninge kaldes, der er fordrevet inden for deres eget land. Projektet blev bevilget, og jeg ankom 1. august 1999 til Georgien sammen med to koordinatore, som skulle introducere mig til den lokale flygtningeminister, FN-systemet, det internationale hjælpeapparat, og lokale frivillige grupper, NGOere,

som havde IDPs som deres målgruppe. Bevillingen bestod af 3 dele: én pose penge til brug for udlån som mikrolån, hvor flygtningene kunne låne et mindre beløb til at sætte små virksomheder i gang, som kunne give et afkast til at forsørge en familie. En anden pose penge kunne grupper af flygtninge i centrene søge om til at sætte sociale aktiviteter i gang, så ventetilværelsen i flygtningecentrene blev forsødet lidt. Og endelig en pose penge til lokale grupper, som lavede projekter med flygtningene.

Jeg overtog Norsk Flygtningeråds lokaler i Kutaisi, en enkelt af deres ansatte og ansatte yderligere 10 kvikke, unge veluddannede georgiere, som hurtigt blev en flok gode venner, som tog sig ualmindeligt kærligt af den dansker, som var havnet i deres smukke land, og som gjorde de tanker, der lå bag bevillingen fra Danida, til virkelighed. Efter en måned havde vi udbetalt de første lån til handelsboder, køer, der leverede mælk til den berømte kaukasiske yoghurt, et skomagerværksted, drivhus til krydderurter, hønsehhold og

meget andet. Grupper på centrene fik penge til at indrette legepladser, hyggerum for gamle, fodboldhold, dansegrupper, en kirkesal – endda indretning af en kirkegård. Og allerede efter to måneder indviede vi Imereti NGO-house, en gammel administrationsbygning, vi renoverede og indrettede til undervisningslokaler, mødesal, internetcafe og kontorfaciliteter til låns for nyoprettede lokale NGOere, som også arbejdede i flygtningecentrene.

Det blev til 2 års hårdt arbejde – men også med rig lejlighed til at følge i Hans Scherfigs fodspor og udforske hver en lille krog af landet. Jeg boede i den by, hvorfra Jason hentede sin Medea. Det gyldne skind er ingen myte. Bønderne i bjergene oven for byen smed deres fåreskind i floden, og efter en tid trak de skindene op igen fyldt med guldstøv udvasket fra de højereliggende bjerge.

En lille flig af dette særprægede land vil jeg gerne vise frem for dem, der har lyst at tage med til Georgien i efteråret 2012!

Marianne Knudsen

En uge i Georgien i efteråret 2012

'Rejseudvalget' undersøger mulighederne for at tilbyde en rejse til Georgien i det tidlige efterår 2012, der planlægges for en uges rejse til en pris af max. kr. 10.000. Turen vil omfatte besøg i hovedstaden Tbilisi, hvor den gamle russisk ortodokse kirke ligger side om side med en synagoge, en moske og en katolsk kirke. Nationalmuseet har rige skatte fra landets storhedstid og malerier af landets naivistiske nationalmaler Pirosmanni. I det østlige Georgien Klosterhulerne Davis Gareja med de fineste 1000 år gamle kalkmalerier. Domkirken Meskheta med klosteret Djvari, hvorfra Nino af Kappadokien kristnede landet. Stalins hjemby Gori. Klosterkirken uden for alfarvej med Den Blå Madonna. Domkirken Bagrati i Kutaisi, som aldrig blev genopbygget efter sidste angreb, men fungerer med den blå himmel som tag. Akademiet Gelati, hvor munkene i det 11. århundrede studerede Platon og Aristoteles. Et forfaldent sanatorium, hvor man stadig kan bade i de helbredende varme kilder. Malerens Majakovskijs museum. Og ikke mindst den særprægede natur med det stærke folk og dets traditioner.

Interesserede bedes melde sig til Niels Grønkjær inden 1. december – rejseudvalget vil så afgøre om planlægningen skal fortsætte.

Velfærdsstatens værdigrundlag

Ved *menighedsrådet* den 31. oktober taler lektor i statskundskab ved Københavns Universitet Christian Rostbøll om hvorvidt velfærdsstatens værdigrundlag beror på godgørelse, retfærdighed eller solidaritet?

Diskussionen om velfærdsstaten er overtaget af økonomerne og handler i høj grad om, hvor meget velfærd, vi har råd til. Det hævdes ofte, at for meget velfærd fører til manglende incitament til at arbejde eller til at yde en ekstra indsats. I disse diskussioner skubbes de mere grundlæggende værdispørgsmål til side.

Betyder økonomisk krise, at krav om retfærdighed og solidaritet må vige for spørgsmål om effektivitet og vækst? Eller ligger der en egen retfærdighed i at sikre betingelserne for vækst, selv om det betyder større ulighed? Er målet med velfærdsstaten at mindske fattigdommen eller at udligne uligheder?

I sit foredrag ser Christian Rostbøll på velfærdsstatens værdigrundlag ud fra en politisk teoretisk og filosofisk tilgang.

Adventsmøde

Mandag den 28. november holdes adventsmøde i Vartov. Det begynder i kirken kl. 17 med musik ved kirkens vikarierende organist Dario Andreella. Derefter er der samvær i menighedssalen med sang og oplæsning ved Torben Damsholt. Her vil der desuden være en forfriskning og lidt mad.

Mødet slutter senest kl. 19.30.

Adventssammenkomst for børn

I forlængelse af adventsgudstjenesten i Vartov *den 27. november* inviteres børn og deres forældre til en sammenkomst i præsteboligen. Bedsteforældre må også gerne være med.

Vi vil spise æbleskiver, tænde det første lys i adventskransen, lave juledekoration, synge julesalme og lytte til juleevangeliet.

Giv gerne et vink til Niels Grønkjær hvis I påtænker at deltage.

Ny hjemmeside

Fra den 1. oktober har Københavns og Vartov valgmenigheder fået ny hjemmeside.

Adressen er fortsat www.kvkv.dk, men den nås også gennem www.detlevendeord.dk.

Korsang i Immanuel

Under ledelse af organist Jørgen Ernst Hansen har der gennem nogen tid været afholdt korsangstimer ved orglet i Immanuelskirken i tilslutning til gudstjenesterne.

Repertoiret består fortrinsvis af salmer fra Den Danske Salmebog og sange fra Højskolesangbogen. Nogle af de vanskelige (og nye) melodier synger vi énstemmigt, de kendte synger vi i to- eller trestemmige udsættelser.

Korsangen finder sted umiddelbart efter gudstjenesterne og frem til jul på følgende datoer: 6/11, 20/11 og 18/12.

Alle er velkomne.

Adresser

Prest:

Niels Grønkjær, Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31

e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Jens Hestbech

Gl. Kongevej 19, 3. th., 1610 København V

Tlf. 33 24 85 97/31 90 75 97

Forretningsfører:

Ingrid Hentze

Fjordvænget 6, Alnor, 6300 Gråsten

Tlf. 36 34 15 28

Bank: 0255 9 02 83 90

Kirketjener:

Ruben Filskov

Osterhegn 26, 2880 Bagsværd

Tlf. 20 87 49 97

Organist:

Jørgen Ernst Hansen

Bredagervej 14, 4050 Skibby

Tlf. 47 52 13 08

Vartov Valgmenighed

Formand:

Margaretha Balle-Petersen

Sølvgade 30, 3. tv., 1307 København K

Tlf. 33 11 81 73

Forretningsfører:

Kurt Gotfredsen

Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm

Tlf. 31 95 63 72

FI-kort 73 konto 81 51 48 28

Kirketjener:

Marie Høgh

Elers Kollegium, St. Kannikestræde 9

1169 København K, Tlf. 40 53 03 59

Organistvikar:

Dairo Andreella

Edvard Thomsensvej 5D, 4.4

2300 København, Tlf. 60 69 60 87

For børnepasning under gudstjenester: Kontakt Signe Rørdam Thomsen:
roerdam@hotmail.com

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion: Niels Grønkjær (ansv.havende), Lilly Wiberg, Søren Anker-Møller
Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

30. oktober (19. søndag efter trinitatis)

Ingen gudstjeneste
Sjællandske valgmenigheders efterårs møde
i Ubberup

6. november (allehelgen)

Immanuelskirken kl. 10
Kirkekaffe
Vartov Kirke kl. 16

13. november (21. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10

20. november (sidste søndag i kirkeåret)

Immanuelskirken kl. 10
Jørgen I. Jensen og Torben Damsholt

27. november (advent)

Vartov Kirke kl. 10
Børnepasning

4. december (2. søndag i advent)

Vartov Kirke kl. 10
Immanuelskirken kl. 16

11. december (3. søndag i advent)

Vartov Kirke kl. 10

18. december (4. søndag i advent)

Immanuelskirken kl. 10

24. december (juleaften)

Vartov Kirke kl. 15

25. december (juledag)

Immanuelskirken kl. 10

26. december (anden juledag)

Vartov Kirke kl. 10

1. januar 2012 (nytårsdag)

Immanuelskirken kl. 16

KALENDER

**Mandag den 31. oktober kl. 19.30,
menigheds møde i Vartov:**

Christian Rostbøll: Velfærdsstatens
værdigrundlag – Godgørenhed,
retfærdighed eller solidaritet?

**Mandag den 28. november
kl. 17 i Vartov:**

Adventsmøde
Musik i kirken og samvær i salen

Tirsdag den 10. januar 2012

kl. 17-18.30 i Vartov Kirke:

Henrik Wigh Poulsen og
Niels Grønkjær
Religion – 'Menneske først, kristen så'

Tirsdag den 17. januar 2012

kl. 17-18.30 i Vartov Store Sal:

Thorstein Balle og Jens Raahauge
Pædagogik – 'Og den har aldrig levet,
som klog på det er blevet, han først ej
havde kær'

Tirsdag den 24. januar 2012

kl. 17-18.30 i Vartov Store Sal:

Regner Birkelund og Marianne Jelveld
Politik – 'Og da har i rigdom vi drevet
det vidt, når få har for meget, og færre
for lidt'

Tirsdag den 31. januar 2012

kl. 17-18.30 i Vartov Kirke

Esben Lunde Larsen og
Birgitte Stoklund Larsen
Åndsfrihed – 'Sandtru hedning, tyrk
og jøde, dem har Gud i grunden kær,
hader frem for alt de søde, som på
skrømt ham træder nær'

* Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.